

A „Stefánia Szövetség” és a gyermekvédelem.

Az anya- és csecsemővédelem mozgalmának általános értékelésével múlt számunkban foglalkoztunk és megállapításaink el is érték kellő hatáskukat: a „Stefánia Szövetség” vezetői körében érezni kezdik a mozgalom félszégeit.

Már kívánják az őszinte szót, hiszen hozzájuk ilyennel eddig senki sem fordult, az egyének és a társadalom anélkül, hogy kritikai hajlandóságuknak teret engedtek volna, az ötlet pillanatnyi hatásától elragadtatva, vakon esküdtek fel a mozgalom zászlóvivőivül.

Már a megalakulás sem olyan formák között történt, mely méltó kezdete lehetne egy országos és természeténél fogva tisztán demokratikus akciónak. Exklusív társaság gyűlt össze egy teremben, hogy a születési és pénzelőkelőség fényében sütkérezzék és tudunk egy pár szerény, de annál bátrabb harcosáról a gyermekvédelem ügyének, akiknek nem sikerült átjutni a kordonon, mert fakók és szürkék akartak maradni az életben és éppen azért nem kaphattak belépőjegyet. Míg a kivilágított teremben szónokoltak és magasztalták egymást a hölgyek és urak, a távolmaradott fakóak a tömeglakások mélyén sápadt gyermekarcokat simogattak, halálos betegeknek meséltek az örökélet boldogságáról,

Mindez, igen, idetartozik, mert a mozgalom szüklátkörűségének csirája a megalakulás körülményeiben fejlődött ki először.

Mióta megindult a mozgalom, folyton figyeltünk és talán egy kissé reménykedtünk is, ó, nem a teljes sikerben, hanem a helyzetnek némi jobbrafordulásában, eredmény azonban ezideig vajmi kevés mutatkozott

Nem tudjuk sohasem megérteni azoknak a gyermekvédelmi szakembereknek gondolkozását, akik szintén kritika nélkül állottak be az anya- és csecsemővédelmet kultiválók sorába, hogy műkedvelők tevékenységének adjanak nevükkel súlyt.

A mozgalom főtévedése ott van, ahol az anya- és csecsemővédelmet forszírozza csupán és megfeleldez az arról, hogy a szoptató anyának csecsemőjén kívül még más gyermekei is lehetnek, a csecsemőnek pedig: testvérei. Megfeleldez az arról is, hogy a szopónál jelenleg csak nagyobb gyermekekkel rendelkező anya is kerülhet még újabb szülés elé s hogy a szopós gyermek, ha tizenkét hónapos és egy napos lesz, még nem rendelkezik mindazokkal a feltételekkel, melyek az életre való felnevelkedésre okvetlen szükségesek.

Az anya- és csecsemővédelem kultiválói nincsenek tisztában az

anyaság fogalmával, mikor azt hiszik, hogy a szoptató anya a csecsemője részére juttatott kedvezményekben csupán a csecsemőjét részesíti, ha emellett még több gyermeke is van s hogy a család olyan organizmus, melyben minden szervnek a maga feladatát feltétlenül el kell végeznie, különben szétesik az egész, s hogy e feladat végzésre szolgáló feltételeknek is rendelkezésre kell folytonosan állniok. Az állami gyermekvédelem kiegészítő működésére kár hivatkozni, mert annak szervezete nem olyan,, hogy a családvédelem erősítésére szolgálhatna.

A Stefánia Szövetség védőnőinek tanácsa a szoptatóanya életmódjára s a csecsemő gondozására nézve légbekiáltott szó, tanács marad, a megfogadás minden jó szándéka mellett is, megfelelő módozatok hiányában. Mert a gyámolítása tanácsadásban és az állami gyermekmenhelytől kieszközölt havi tíz korona szoptatási segély nyújtásában s a csecsemő legszükségesebb ruházatának, vándorkosárnak nyújtásában úgyszólván teljesen kimerül.

A csecsemőhalandóság növekedésének okát tévesen keresik a csecsemő hiányos, vagy téves gondozásában, az igazság az, hogy egyre-több és több család kerül a helytelen, vagy teljesen nélkülözött szociál-politika miatt kétségbeejtő, végső romlásba. A kenyérkereső családfőnek s általa a családnak gazdasági megerősítése: ebben érkeznék el nemcsak az anya- és csecsemővédelem, de az egész gyermekvédelem is valódi és végső értelmében.

Mert a leromlott családban élő anyát a szülés már olyan állapotban éri utóí, mikor a nélkülözésektől, a túlfeszített munkától s a betegségek-től elgyengült test egészséges testet világra hozni alig képes s e világra-hozás körülményei a (meglévő gyermekek magárahagyottsága, nélkülözése, a jövő aggodalma a kenyereifogyasztók szaporodása felett stb.) az anyára és az újszülöttre nézve kedvezőknek semmiképpen sem nevezhetők.

Az 1916. évi december hónapban a Dunajobbpart területén elhalt 1299 hét éven aluli gyermek közül 628 nem töltötte be az egyéves élet-kort, a Dunabalpart területén elhalt 1062 hétéven aluli gyermek közül 444, a Duna-Tisza közötti részen 1717 közül 826, a Tisza jobb partján 815 közül 396, a Tisza bal partján 1656 közül 755, a Tisza és Maros szögében 953 közül 382, a Királyhágón túli részen 1357 közül 492, Fiú-mében és kerületében 22 közül 6 volt olyan a hét éven alól elhalt gyer-mekek között, aki tizenkét hónapnál kevesebbet élt és az ezen időben Magyarországon elhalt 18487 egyén közül 8881 esett a hét éven alóliak terhére, mely számból 3929 volt egy évesnél fiatalabb.

Az anya- és csecsemővédelem kultiválói előtt nem megdöbbenőek ezek a számok? De nem csupán a csecsemő-, hanem az általános gyer-

mekhalandóság szempontjából is! Nem ugyanolyan megdöbbentő, hogy 4952 egy és hét év közötti életkorban lévő gyermek indul csak egy hónap alatt a Nirvánába? Nem bír ugyanolyan súlyos jelentőséggel a tizenkét hónapon felüli gyermekek tömeghalála, mint a csecsemőké?

Nem csecsemőhalandóság van Magyarországon, hanem gyermekhalandóság és ez ellen kell minden létesíthető szervezettel védekezni. A család keretén belül élő gyermekek halandósága, korra való tekintet nélkül, ugyanegy oknak az okozata. Ezért aggódunk, ha a társadalom nagyrahitott erői a dilettánsok tiszteletreméltó beavatkozása révén, hatástalanul elaprózódnak. És milyen különös gondolat, tizenkéthónapos koráig a gyermekkel szemben csecsemővédelmet gyakorolni, hogy azután magárahagyottan elpusztulhasson, s az anyát a szülés idején istápolni és nem törődni azzal, hogy a későbbi nélkülözések újabb, egészséges, életképes magzat létrehozatalára alkalmatlanná tehetik. És az anya- és csecsemővédelem burjánzásának idejében tudunk olyan anyát, akinek a szülés után a hetedik napon már kenyere után kellett mennie, mert otthon sirt a többi négy gyermeke : a védőnő tanácsából pedig a hideg szobát befűteni nem lehet. Az állami gyermekvédelem intézőinek most kapva kapni kellene az alkalmon, mely a nagy társadalomnak a gyermekvédelem ügye iránti érdeklődését ezidőszert biztosítja. A hadbavonultak, különösen pedig a rokkantak és hősi halált haltak gyermekei lassankint mind az állami gyermekvédelem körzetébe terelődnek. Az állami gyermekvédelemnek mai sarkpontját, mely szegényügyi vonatkozásokon nyugszik, már megdöntötték a helyzet, a körülmények változásai. Ha a veszendő értékek, a jövőendő nemzedék megmentését kedves kötelességnek tartjuk, az állami gyermekvédelemnek szociálpolitikai alapon való sürgős megszervezése elmaradhatatlan. És ez csak a családvédelem keretében történhetik- Nem győzzük elégszer ismételni, e nélkül meddő minden munka, pénzkidobás minden anyagi befektetés.

Őszinte szót kértek tőlünk, bárcsak lenne foganatja. A Stefánia Szövetség alapvető és soha meg nem hálálható munkát végezne, ha addig is, míg az állami gyermekvédelem felismeri a helyzetet, reorganizálná szervezetét s az anya- és csecsemővédelem helyett azt ezt is magában foglaló családvédelmet venné programjába. „Stefánia Családvédő-Szövetség” – milyen másképpen, milyen megnyugtatóan hangzik. Nem sokat bízunk benne, hogy így lesz, a divatot csak újabb divat győzheti le, ez pedig ismét visszafejlődést jelent. A szegényügyben pedig a visszafejlődést nagy áron, az életek százezreivel kell megfizetni.

Dr. H. R.